

A young woman with dark hair, wearing a bright yellow hooded raincoat and a dark green backpack, stands in a field of tall grass at dusk. She is looking back over her shoulder towards the camera. In the background, an industrial facility with several tall smokestacks emitting smoke is visible under a blue, overcast sky. The smokestacks have red and white bands and are lit with orange lights. A large, glowing yellow structure, possibly a cooling tower, is also visible. The overall mood is somber and atmospheric.

LENKA OBORNÁ

SVĚTLUŠKA

SVĚTLUŠKA

Lenka Oborná

BURU

Bylo to naše jediné dítě, pro které jsme jeli do země, kde práva žen nemají žádnou hodnotu. Byl to náš velký sen.

Vyřizování papírů bylo těžké a ne úplně legální. Byl nám doporučen muž, který měl všechno vyřídit.

Choval se mile a neustále nás ujišťoval, že vše bude OK.

Přijela jsem s manželem. Vždy chápal jsem a obětavým mužem. Touhu po dítěti jsme sdíleli.

S mužem jsme se setkali na okraji špinavé vesnice. Okolí bylo neutěšené. Bída a špína. Měli jsme radost, že máme možnost jednomu dítěti dát lepší život, než jaký by mělo s rodiči, kdyby žili.

Zařekli jsme se, že jeho kulturu budeme ctít a jeho kořeny mu budeme vštěpovat a připomínat tak, jak by si to snad přáli jeho rodiče.

Muž nás odvedl do nedaleké chýše, jestli se tak chatrči o čtyřech stěnách dalo říkat. Stěny vypadaly jako odpadky a střecha z trávy. Uvnitř byla tma, uprostřed doutnal oheň a kouř vycházel dírou ve střeše. Všimla jsem si stařeny, hubené, vyschlé, zahalené.

Jako by se na nás bála podívat. Muž jí pokynul a ona přešla k hromadě hadrů, pod kterými spal malý chlapec. To byl on, chlapec, pro kterého jsme si přijeli. Byl tak hubený a špinavý. Byly mu asi tři roky, ale díky podvýživě vypadal na jeden rok. Byl oblečený do špinavého nátělníku. Měl velké břicho a hubené nožky.

Takovou bídu jsme nečekali. Nečekali jsme ani chýši s jedním dítětem. Mysleli jsme, že jedeme do sirotčince.

“Náš“ muž nám naznačil, že máme jít ven. Zavedl nás do další chýše, která se zdála být barem. Usadili jsme se a on nám ukázal papíry. Špinavý, zažloutlý průkaz. Co to bylo? Rodný list dítěte?

Potřebovali jsme dokumenty k vycestování!

Prý je vše v pořádku, nemusíme mít strach, vše je domluvené.

Potřebovala jsem si odskočit, mám prý jít do druhé chýše. Byly tam ženy, všechny zahalené. Za plastovými špinavými zástěnami, před kterými byla fronta, byly lavory s močí. Ženy chodily po dvou až třech za zástěnu. Byla jsem v šoku. Uslyšela jsem výkřik „nepředbíhej, ty špinavá Pákistánko, táhni odsud“, drobná žena dřepící nad lavorem okamžitě vstala a odešla.

Byla řada na mně, už jsem to nemohla vydržet, co se dalo dělat. O lavor jsem se dělila s další ženou.

Když jsem se vrátila k mužům, byli v družném přátelském hovoru. Co se tu událo, zatímco jsem byla pryč?

Přisedla jsem si, domluvili jsme se, že si zmluvíme hotel, vezmeme si chlapce a rodný list a budeme čekat na hotelu na povolení vycestovat.

Povolení nám prý muž zařídí, máme zaplatit další peníze a čekat.

Chlapec potřeboval nutně lékaře, stařenka mu dala jméno Buru, to znamená býk. Odjeli jsme k lékaři na předměstí. Do nemocnice jsme se báli, neměli jsme v pořádku všechny dokumenty a bílá dvojice s domorodým chlapcem byla podezřelá.

Chlapec potřeboval zavodnit, výživu a antibiotika. Vše jsme zaplatili a po několika infuzích jsme odjeli zpět na hotel.

Otevíral se nám svět rodičovství, svět rodiny a my se těšili. Těšili jsme se tak moc, že jsme neviděli naši naivitu ani varovné signály.

Velká touha je jako velký oheň. Když ho rozdmýcháte, nemáte už čas přemýšlet a nejste schopni ho zastavit.

Řítili jsme se pomyslným vlakem, který nebrzdil. Jel po kolejích, které měly jasný směr a nebylo možné zabrzdit, vystoupit ani změnit směr. Nic z toho jsme tehdy nevnímali.

Týden jsme strávili na hotelu, chlapec převážně spal. Na další schůzce s mužem jsme se dozvěděli, že je ještě brzy, máme čekat. V zemi je velká korupce a je třeba podplatit spoustu lidí, abychom dostali potřebné dokumenty.

Z týdne byl měsíc, pak další a my se rozhodli najít si v zemi bydlení. Nevadí, máme čas, utěšovali jsme se. Buru začal být živý a veselé dítě. Přece jsme mu chtěli vštěpovat jeho kořeny. Ať pozná zemi, z níž pocházejí jeho rodiče.

Já se naučila nosit dlouhé sukně a dlouhé košile a bylo nám dobře. S chlapcem jsem chodila na pobřeží. Jinak jsme žili poměrně izolovaně. Manžel si našel krátkodobou práci a ven jsme chodili spolu, když odpoledne přicházel.

Náš muž k nám přišel jednoho večera neočekávaně. Potřeboval naše pasy. Ukáže je na příslušných místech a poté, až budeme chtít přejít hranice, celníci budou vědět, že nás mají pustit. A zase jsme zaplatili.

Začala jsme na manžela naléhat. Už jsem se chtěla vrátit domů. Ukázat Buru rodině. Stýskalo se mi. Chtěla jsem zpět do práce. Řešit školku a setkat se s kamarádkami.

Odbyl mě, že musím počkat, do práce se už přece nechci vracet. Žena má být doma s rodinou.

Za další měsíc už jsem nemohla vydržet. „Fajn, pojedu sama, zkusím to a ty za námi přijed’, jak doděláš práci, na kterou tě najali. Přece je vše zařízeno?! Zaplatili jsme!“

„Miláčku a ty máš pas?“ zeptal se tak sladce, až jsem pod tou polevou cítila podlost a zamrazilo mě v zátylku. Varování. Ne, to je hloupost, svého muže znám. „Jak jsi to myslel, zlato?“

„Svůj pas už nedostaneš, ten muž je Hassan a je můj přítel. Budeme žít zde a ty mě budeš poslouchat.“

Smála jsem se, dobrý vtip, to se ti povedlo a teď si promluvíme vážně.

Dostala jsem takovou facku, až se mi zatmělo před očima. Nic jsem nechápala, nic. Byla jsem otřesená a šla si lehnout. Ráno moudřejší večera.

Někdo mě chytil zezadu za krk. „Kam jdeš, miláčku, ještě nemám večeri.“

Co se to tu děje?

Udělala jsem večeri a šla spát, na celý den jsem chtěla zapomenout. Jenže hned ráno mi ho oteklá tvář připomněla.

Vlastně jsem nemohla nic dělat. Pas jsem neměla. O Buru jsem přijít nechtěla a neměla jsem ani peníze. Za dobu, co jsme byli pryč, už manžel všechny moje peníze použil. Pracoval jen on a peníze mi

nedával. Chodili jsme všude spolu. Nepřišlo mi to divné. Měli jsme se rádi, znali jsme se a jsme přece z Evropy!

Za dalšího půl roku už jsem nesměla vůbec vycházet ven a musela jsem plnit přesně to, co mi manžel přikázal. Pokračovalo i bití, ale modřiny schovaly sukně a košile a stejně jsem se ven nedostala.

Buru byl milý, hodný chlapec. Při manželově běsnění se vždy někde schoval a potom ke mně přišel a objal mě.

Tuhle kulturu jsem mu ukazovat nechtěla.

Je už noc, manžel stále není doma. Když otevře, jsem v pozoru. „Co se stalo, miláčku, problémy v práci?“

„Ty děvko,“ táhl z něj alkohol, začal mě bít. Byl tak opilý, že nevěděl, co dělá, neznal míru.

Začal mě škrtit a mně se začala točit hlava. Řekla jsem si, že tohle je můj konec. Tak takhle to skončí, škoda, chtěla jsem toho ještě tolik...

Buru křičí a křičí, je to zoufalý křik malého dítěte. Vidím ho, jak stojí za manželem a vedle něj z každé strany dvě jemné snědé postavy.

Jsou průhledné, točí se mi hlava. Někdo mě přišel zachránit? Mají barevné domorodé náhrdelníky z kousků skla. Oba se dívají přísně, kroutí hlavou a drží kolem ramen chlapce.

Proč mi nepomůžou?

V tu chvíli padne manžel jako podřátý, už má dost, svalil se a spí.

Za ním stojí jen Buru, asi se mi něco zdálo.

Popadnu ho a běžím do nemocnice. Tam mi přece musí pomoci. Je necelé dva kilometry. Bosá a s Buru v náručí doběhnu a zhroutím se. Je kolem mě rozruch, někdo se o mě stará, zajímá se, co se stalo.

Povím jim celý můj příběh, volají policii. Dozvídám se, že Buru byl unesen při masakru jeho vesnice. Rodiče byli zabiti. Maminka ale měla bratra, ten pracuje jako lékař právě v této nemocnici. Po chlapci od masakru marně pátrá. Když je přivolán a setká se se mnou, ukazuje mi fotku chlapcových rodičů. Mají snědou pleť a na krku barevné domorodé náhrdelníky poskládané z kousků skla.

Buru zůstal se strýcem a já se vrátila domů, manžela už jsem nechtěla nikdy vidět.